

Departementspromemorian (Ds 2024:22) ”En moderniserad taltidningsverksamhet” (Ku2024/01068)

Tidningsutgivarna (TU) har tagit del av rubricerad departementspromemoria och får framföra följande synpunkter.

Bakgrund och behovet av modernisering (kap. 3)

För TU och dess medlemsföretag har det alltid varit – och är – viktigt att säkerställa alla medborgares tillgång till dagstidningar och allmänna nyhetsmedier. Vi har därför aktivt medverkat till att tillgängliggöra dagstidningarnas innehåll genom taltidningar och fortsätter att göra så.

TU inser behovet av den modernisering och anpassning till den digitala utvecklingen av framför allt regleringen kring taltidningarna som beskrivs i departementspromemorian och tillstyrker att så sker.

En ny förordning (kap. 4)

I promemorian föreslås att en ny förordning om taltidningar införs med en bredare definition av begreppet taltidning, att Myndigheten för tillgängliga medier (MTM) ska tillhandahålla taltidningstjänsten och en definition av personer med syn- eller annan läsnedsättning. TU noterar att det innebär att även gratistidningar omfattas av definitionen och att förslaget i övrigt mest är en anpassning till den taltidningstjänst som bedrivs redan i dag. TU tillstyrker förslaget.

Taltidningstjänstens innehåll (kap. 5)

I promemorian anges vilka medier som, efter ansökan, ska göras tillgängliga i taltidningstjänsten. Det är till att börja med textbaserade allmänna nyhetsmedier som får mediestöd. Förslaget innebär alltså att det görs en koppling till begreppet ”allmänt nyhetsmedium” i mediestödslagen (2023:644). Indirekt görs dock även en koppling till de

närmare villkor för mediestöd som anges i mediestödsförordningen (2023:740), till exempel kravet på ”behov” av ekonomiskt stöd (9 §).

TU konstaterar att det sistnämnda innebär att några av landets största dagstidningar – som inte har mediestöd – faller utanför vad som ska tillgängliggöras i taltidningstjänsten.

Det är en effekt av regleringen som bör ställas mot att det i promemorian uttalade målet med taltidningstjänsten är ”att så många personer som möjligt med syn- eller annan läsnedsättning ska få god tillgång till medier med fördjupande samhälls- och nyhetsjournalistik” (s 47).

Visserligen föreslås det att bland annat sådana dagstidningar som inte har mediestöd - ”andra textbaserade medier än allmänna nyhetsmedier som får mediestöd”, som det uttrycks - efter ansökan ”bör få möjlighet” att göras tillgängliga i taltidningstjänsten. TU vill dock, främst av principiella skäl, ifrågasätta erhållande av mediestöd som en förutsättning för att direkt kunna ingå i taltidningstjänsten och om inte kravet på att uppfylla definitionen av allmänt nyhetsmedium är tillräckligt.

I promemorian föreslås vidare att s k region- och kommuntaltidningar ska göras tillgängliga i taltidningstjänsten. TU konstaterar att detta sker redan i dag och har inget att invända mot förslaget som sådant. Det har dock förekommit exempel på att region- eller kommuntaltidningar till betydande del byggt sitt innehåll på material som hämtats från dagstidningarna. Förutom den upphovsrättsliga aspekten på detta anser TU därför att det bör ställas uttryckliga krav på att region- och kommuntaltidningar ska ha ett exklusivt och egenproducerat material.

Stöd för taltidningar i taltidningstjänsten (kap. 5)

Taltidningsstödet omfattning är, och kan fortsatt antas vara, mycket begränsat. I promemorian (s 81) nämns beloppet 58 216 kronor per taltidning och år. I promemorian föreslås att villkoren för att få taltidningsstöd fullt ut harmoniseras med villkoren för att få mediestöd. Det konstateras vidare att det innebär att tidningar som inte får mediestöd då inte kommer att kunna ansöka om taltidningsstöd.

Även om det rör sig om ett fåtal tidningar och försumbara belopp anser TU, också här av principiella skäl, att den som uppfyller definitionen av "allmänt nyhetsmedium" också bör vara berättigad till att ansöka om taltidningsstöd.

TU inser att det förvisso innebär att två myndigheter eller beslutsorgan – Mediestödsnämnden och MTM – kan komma att göra samma prövning. Med tanke på de få fall det i praktiken det för MTM:s del torde röra sig om, d v s där inte Mediestödsnämnden redan beslutat om mediestöd, bör dock frågan kunna hanteras, t ex genom att MTM i tveksamma fall inhämtar yttrande från Mediestödsnämnden på samma sätt som det föreslås i fråga om övriga textbaserade medier som får ingå i taltidningstjänsten (s 68).

Taltidningsnämnden avvecklas (kap. 8)

I promemorian föreslås att MTM ska besluta i frågor enligt den nya förordningen och att taltidningsnämnden avvecklas.

TU delar bedömningen att behovet av en särskild taltidningsnämnd minskat och minskar än mer med den nya förordningen. TU tillstyrker förslaget.

TU

Johan Taubert
VD

Per Hultengård
Jurist